

کلمات متضاد

نهان $\neq$ آشکار

کلمات هم خانواده

اطباء، طب، طیب، مطب، طبابت

نامید $\neq$ امیدوار

نکو $\neq$ بد

عاجز، عاجز، عاجز

عجوزه، معجزه

معالجت، علاج، معالجه

املا دان

یکی از راه‌های تقویت املا، کامل کردن بند یا قسمت‌هایی از درس است که کلماتی از آن جا افتاده است. از بزرگتر خود بخواه
قسمتی از درس را بنویسد و کلماتی که ارزش املائی دارد را جا بگذارد و از شما بخواهد آن‌ها را بنویسی.
متن حکایت (بوعلی و بانگ گاو) را بخوان و سپس کلمات جا افتاده‌ی حکایت را در جاهای خالی بنویس.

یکی از بزرگان، بیمار شده بود، چنان که ... **گمان** می‌کرد، گاو شده است. پس همه روز، **بانگ**...
می‌کرد. و این و آن را می‌گفت: «مرا بکشید که از گوشت من **هریسه** نیکو آید.
کار او به درجه‌ای بکشید که هیچ نمی‌خورد و ... **اطبا** در معالجت ... **عاجز** ماندند. سرانجام خواجه
ابوعلی سینا را آوردند تا او را ... **علاج** کند.

تمرین

1 هر کلمه را به قسمت دوم آن وصل کن. (دو گزینه اضافی است.)

۲ درستى و نادرستى جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستى، درست آن‌ها را بنویس.

الف: در مکتب‌خانه علوم فیزیک و شیمی تدریس می‌شد. ❌ در مکتب خواندن و نوشتن حروف الفبا و کتاب قرآن، گلستان سعدی ... تدریس می‌شد.

ب: سختگیری یکی از دلایل سرباز زدن از مکتب بود. ✔

پ: در مکتب‌خانه فقط خواندن و نوشتن آموزش داده می‌شد. ❌ کتاب قرآن، گلستان، جامع عباسی ... آموزش داده می‌شد.

۲ کلمه‌های هم‌معنی را در جاهای خالی و کنار هم بنویس.

شیطنت - در قبال - مکلف - بازیگوشی - در برابر - موظف

مکلف
موظف

در قبال
در برابر

شیطنت
بازیگوشی

۴ جمع هر کلمه را از متن درس پیدا کن و بنویس.

فرزند

ثروتمند

مکتب‌دار

معلم

دانش‌آموز

فرزندان

ثروتمندان

مکتب‌داران

معلمان

دانش‌آموزان

۵ در بیت زیر چند جمله وجود دارد؟.....
۳

«چو آیند و پرسند، گردن‌کشان چه گویم از این بچه‌ی بد‌نشان؟»

زال

در داستان زال و سپهرغ (دستان) نام چه کسی بود؟

۶

شاهنامه

شاهکار (فردوسی) شاعر بلند آوازه‌ی ایران، کدام کتاب است؟

۷

امتناع کردن

منظور از عبارت «سر باز زدن از کاری»، یعنی چه؟

۸

Blank area for writing answers.

مفهوم بیت زیر را بنویس.

۹

«چه گویم که این بچه دیو، کیست پلنگ دو رنگ است یا خود پری است»

چه بگویم که این بچه دیو، کیست. این بچه، پلنگ دو رنگ است یا فرشته است.

خلاصه‌ی داستان (زال و سیمرغ) را بنویس و نام جدیدی برای آن پیدا کن.

۱۰

به دلخواه دانش آموز

با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: در قدیم دو نوع مکتب وجود داشت:

(۱) کوچک - بزرگ

(۲) سخت - آسان

(۳) جدید - قدیم

✓ خصوصی - عمومی

ب: به جزو‌ه‌ی سوره‌های کوچک قرآن می‌گفتند.

(۱) کتاب کوچک

✓ غم جزو

(۲) معارف دینی

(۴) کتاب‌های مذهبی

پ: مکتب‌خانه مدارس تأسیس شد.

✓ پیش از

(۲) بعد از

(۳) پس از

(۴) هم‌زمان

ت: با توجه به داستان «زال و سیمرغ» کدام گزینه درست است؟

(۱) مادر زال برای سام خبر آورد که فرزندش موهای سفید دارد.

(۲) زال به خواب دید که سواری آمد و مژده داد که پسرش تندرست است.

(۳) ☒ خاندان سام اندوهگین شدند و تا یک هفته جرأت نکردند خبر را به او بدهند.

(۴) پدرش از کوه بالا رفت و با سختی بسیار او را از لانه‌ی دور از دسترس سیمرغ فرود آورد.

ث: کدام ضرب‌المثل یا سخن حکیمانه با موضوع حکایت «بوعلی و بلنگ گاو» ارتباط بیشتری دارد؟

(۱) دست بالای دست بسیار است.

(۲) هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد.

(۳) ☒ عقل سالم در بدن سالم

(۴) جوینده، یابنده است.

ج: تعداد جملات کدام گزینه کمتر است؟

(۱) بدین گونه بر روزگاری دراز برآمد که بُد کودک آنجا به راز

(۲) ☒ بخندند بر من مهان جهان از این بچه در آشکار و نهان

(۳) دل سام شد چون بهشت برین بر آن پاک فرزند کرد آفرین

(۴) همان گه بیایم چو ابر سیاه بی آزارت آرم بدین جایگاه

خوانش و پردازش

متن را بخوان و به سؤالات پاسخ بده.

۱۲

شغالی به درون خُسم^۱ رنگ آمیزی رفت و بعد از ساعتی بیرون آمد، رنگش عوض شده بود. وقتی آفتاب به او می‌تابید رنگ‌ها می‌درخشید و رنگارنگ می‌شد. سبز و سرخ و آبی و زرد و ... شغال مغرور شد و گفت: من طاووس بهشتی‌ام، پیش آن‌ها رفتم و مغرورانه ایستادم. دیگر شغال‌ها پرسیدند: چه شد که مغرور و شادکام هستی؟ غرور داری و از ما دوری می‌کنی؟ این تکبر^۲ و غرور برای چیست؟ یکی از شغال‌ها گفت: ای شغالک^۳ آیا مکر و حیل^۴ داری؟ یا واقعاً پاک و زیبا شده‌ای؟ آیا قصد فریب مردم را داری؟

شغال گفت: در رنگ‌های زیبای من نگاه کن، مانند گلستان صد رنگ و پرنشاط هستم. مرا ستایش کنید و گوش به فرمان من باشید. من افتخار دنیا و اساس دین هستم. من نشانه‌ی لطف خدا هستم. زیبایی من تفسیر عظمت خداوند است، دیگر به من شغال نگویید. کدام شغال این قدر زیبایی دارد؟ آن‌ها دور او جمع شدند، او را ستایش کردند و گفتند: «ای والای^۵ زیبا، تو را چه بنامیم؟» گفت: «من طاووس تر هستم.» شغال‌ها گفتند: «آیا صدایت مثل طاووس است؟» گفت: «نه، نیست.» گفتند: «پس طاووس نیستی. دروغ می‌گویی. زیبایی و صدای طاووس هدیه‌ی خدایی است. تو از ظاهر سازی و ادعا به بزرگی نمی‌رسی.»

«شغالی» - دفتر سوم

الف: چه چیز باعث شد شغال فکر کند یک طاووس است؟

رنگارنگ شدن شغال و درخشش رنگ‌ها در نور خورشید

ب: سایر شغال‌ها چه سؤالاتی از شغال داستان پرسیدند؟

چه شد که مغرور و شادکام هستی؟ غرور داری و از ما دوری می‌کنی؟ این تکبر و غرور تو برای چیست؟ آیا مکر و حيله‌ای در کار داری؟ یا واقعا پاک و زیبا شده‌ای؟ آیا قصد فریب مردم را داری؟

پ: علت اینکه سایر شغال‌ها به شغال داستان صفت «دروغ‌گو» را نسبت دادند چه بود؟

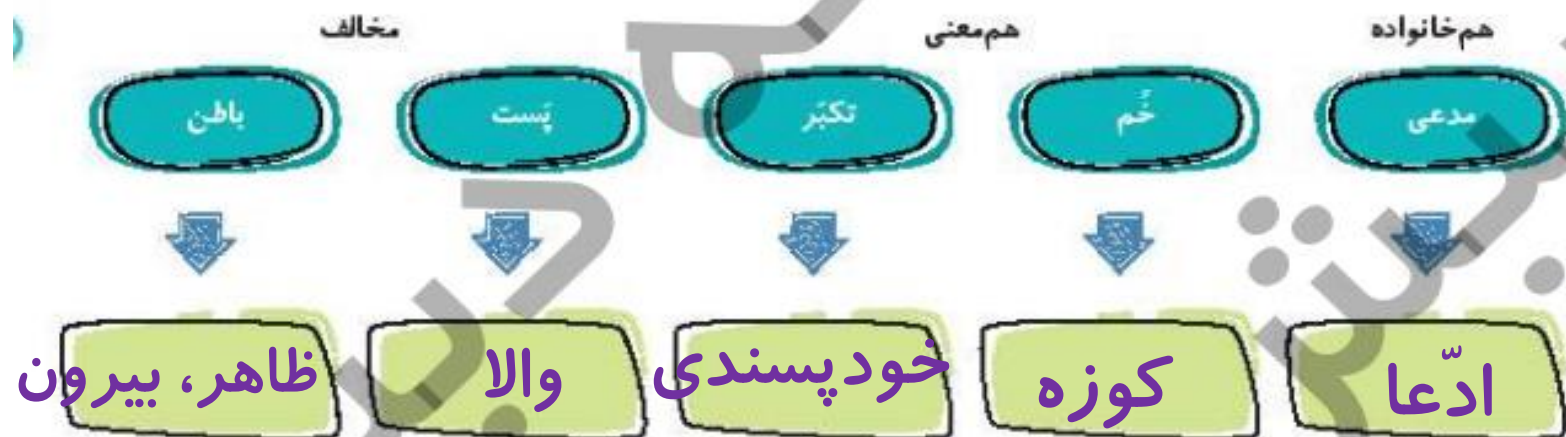
چون به آنچه مغرور شده بود هدیه‌ی خدا نبود.

ث: منظور از کلمه‌ها و عبارات زیر، در داستان چیست؟

ث: جاهای خالی را با کلمه‌های داستان کامل کن.

زیبایی یادگیری در این
است که هیچ کس
نمی‌تواند آن را از شما
بگیرد.

